

GELECEK KAYGISI, COVID-19 KORKUSU VE SEKTÖRDE ÇALIŞMA İSTEĞİ İLİŞKİSİ: MESLEK YÜKSEKOKULU TURİZM PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

THE RELATIONSHIP BETWEEN FUTURE ANXIETY, FEAR OF COVID-19 AND WILLINGNESS TO WORK IN THE INDUSTRY: A STUDY ON POST VOCATIONAL SCHOOL TOURISM PROGRAM STUDENTS

Dr. Öğr.Üyesi Kürşad SAYIN

Selçuk Üniversitesi Silifke – Taşucu MYO, Otel, Lokanta ve İkram Hizmetleri Bölümü, kursadsyn@hotmail.com

Mersin / Türkiye

ORCID: 0000-0003-0988-5186

ÖZET

Bu araştırmada öğrencilerin covid 19 kaygı (korku) düzeylerinin tespit edilmesi ve gelecek kaygısı, covid 19 korkusu ve sektörde çalışma isteği ilişkisinin Selçuk Üniversitesi Silifke Taşucu Meslek Yüksekokulu turizm programı öğrencileri bağlamında incelenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda konuyla ilgili literatür taranmış ve bir anket formu oluşturulmuştur. 2021 yılında Selçuk Üniversitesi Silifke-Taşucu meslek Yüksekokulunda turizm eğitimi alan öğrencilerden 193 öğrenciye WhatsApp üzerinden ulaşılmış ve anket yaptırılmıştır. Elde edilen veriler yüze, frekans analizleri, t –testi ve çoklu korelasyon testleri ile değerlendirilmiş, tablolar yardımıyla yorumlanmıştır. Analiz sonuçlarına göre öğrencilerin orta düzeyde covid-19 kaygısına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca analiz sonuçlarına göre Covid 19 ile gelecek kaygısı arasında orta düzeyli pozitif anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Sektörde çalışma isteği ile covid 19 kaygısı arasında zayıf düzeyli pozitif anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Sektörde çalışma isteği ve gelecek kaygısı arasında orta düzeyli pozitif bir ilişki bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: Covid 19, gelecek kaygısı, sektörde çalışma isteği

ABSTRACT

In this study, it was aimed to determine the covid 19 anxiety (fear) levels of the students and to examine the relationship between future anxiety, fear of covid 19 and the willingness to work in the sector in the context of Selçuk University Silifke Taşucu Vocational School tourism program students. For this purpose, the literature on the subject was searched and a questionnaire form was created. In 2021, 193 students who received tourism education at post vocational school of Selçuk University Silifke-Taşucu were reached via watsapp and a survey was conducted. The obtained data were evaluated with percentage, frequency analysis, t-test and multiple correlation tests and interpreted with the help of tables. According to the results of the analysis, it was concluded that the students had a moderate level of covid-19 anxiety. In addition, according to the results of the analysis, a moderately positive and significant relationship was found between Covid 19 and future anxiety.

A weak positive and significant relationship was found between the willingness to work in the sector and the covid 19 anxiety. A moderate positive relationship was found between the willingness to work in the sector and the future anxiety.

Keywords: Covid 19, future anxiety, willingness to work in the sector

1.GİRİŞ

Eğitim, kişilerin yaşadıkları toplumda tutumlarını, yeteneklerini, olumlu yöndeki diğer davranış biçimlerini sürekli geliştirdikleri süreçlerdir. Weber'e göre eğitimin asıl amacı, insanların buldukları toplumda ilerleyen yıllarda ulaşmayı hedeflediklere yerlere ulaşabilmeleri için onları hazırlamaktır. (Ergün, 1994). Meslek eğitimi, milli eğitim sistemi içerisinde tarım, endüstri ve hizmet sektörleri de dahil olmak üzere her türlü teknik ve mesleki eğitime yönelik hizmetlerin araştırılması, planlanması, geliştirilmesi ile eğitim-öğretim etkinliklerinin bütününden oluşmaktadır. Nitelikli personel sağlamanın yolu da eğitimden geçmektedir. Turizm sektörünün çok farklı işletmelerden oluşması ve birçok sektörle ilişkili olması beşeri sermaye gereksinimlerine kültürel açıdan ve ekonomik açıdan katkı sağlaması ve farklı özelliklerdeki insanlara iş imkânları sunması sektörü cazip hale getirmektedir. Turizme yönelik eğitimler her aşamada insanların pratik bilgiler ve beceriler ile donatılmasını gerektirmektedir. Turizm sektörünün dinamik yapısı verilecek olan eğitimlerde de dinamik bir yapı olmasını gerektirmektedir. Diğer bir ifadeyle, hızla artan rekabet ortamında var olabilmenin temel şartlarından bir tanesi nitelikli insan gücüdür. Turizm sektörü emek yoğun özellik göstermektedir (Burns 1993; Baykal ve Şahin, 2014: 20). Bu nedenle turizm sektöründe istihdam edilecek personellerin niteliği hizmet kalitesi ve devamlılığını sağlamaktadır. Bu durum ise kaliteli ve etkin turizm eğitim- öğretiliyle ve turizmle ilgili okullardan mezun olan öğrencilerin sektörde çalışmasıyla sağlanabilir. Türkiye'de verilen turizm eğitimleri yaygın eğitim ve örgün eğitim olarak verilmektedir. (Aksu & Bucak, 2012:16). Ayrıca son yıllarda dünya çapında oluşan önemli olumsuzluklara (özellikle covid 19 sürecinde yaşanan) rağmen turizm sektörü gelişmekte ve bu özelliği ile de , ülkelerin turizm sektörüne bağlı sosyo-ekonomik gelişmelerini önemli derecede etkilemektedir. Bu dönemde iş dünyasında tüm çalışanlar Covid-19 pandemisinden etkilenmiş olsa da hizmet sektöründe yer alan turizm işletmeleri ve çalışanları gibi bazı meslek grupları diğerlerine oranla çok daha büyük bir risk ve tehlike altında çalışmakla ve Covid-19 pandemisinin neden olduğu değişimden fiziksel ve psikolojik olarak çok daha fazla etkilenmektedir (Coşkun & Bedir,2021: 147; Sarıışık, 2007: 143-144).

Turizm sektöründe çalışan personellerin gelecek kaygıları, iş hayatına giriş kararı aldıkları eğitim- öğretim yılları ile başlamaktadır. Yoğun rekabetin yaşam sürdüğü küresel dünyanın iş alanında nitelikli personel yetiştirilmesi ve onların istihdam edilmesi önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Turizm sektöründe istihdam edilecek personellerin özellikleri, hizmet kalitesini sağladığından, turizm işletmelerinde görev verilecek personellerin bilgi ve becerileri ile gelecek beklentileri de gittikçe önem kazanmaktadır. Meslek yüksekokulları turizm sektörüne yöneticiler ve idari personeller arasında yer alacak temel eğitimler almış, turizm bilincini kazanmış kalifiye (Mısırlı,2002: 42) ara kademe personeller sağlamaktadır. Ara kademe personellerin sektörün ihtiyaçlarına yönelik istihdamı ile hem sektörde kalite ve verimlilik artacak hem de sektörün kalifiye personel ihtiyacı giderilmiş olacaktır (Dinçer, vd., 2013; Üzümcü vd., 2015: 180-181).

Turizm işletmelerinde müşteri memnuniyetlerinin sağlanması açısından işletmelerde mesleki bilgiye sahip, beden ve ruh sağlığı iyi olan nitelikli personellerin çalıştırılması oldukça önemlidir. Üniversite öğrencilerinin kaygıları ve sektörde çalışma istekleri akademik başarılarını da önemli ölçüde etkilemektedir. Gelecekte sektörde istihdam edilecek turizm öğrencilerinin korkuları ve kaygı düzeylerinin belirlenerek eğitim kurumlarının bu durumlara müdahale etmesi hem öğrencilerin ruh sağlıklarını hem de hem de mesleki kurumların başarılarını olumlu yönde etkileyecektir (Aşık, 2018). Bu durum hem yükseköğretim de kalitenin sağlanması açısından hem de eğitilmiş işgücünün sektörden uzaklaşmasının önüne geçilmesi açısından önem arz etmektedir.

Öğrenciler için mesleki eğitimler kariyer planlama, iş bulabilme, meslekle ilgili yeterlilik kazanabilme gibi unsurlardan dolayı çok önemli bir süreçtir. Bu süreç bazı durumlarda öğrencilerin birçok sorunla karşılaşmasına sebep olabilir. Bazen de bu durum yaşanabilecek olumsuzluklar düşüncesiyle sürekli kaygıya da dönüşebilir. Bu nedenle üniversite öğrencilerinin diğer insanlar gibi ilk defa karşılaştıkları, 2019 yılının sonundan itibaren dünyanın her yerine yayılan Covid-19 sürecinin öğrencilerin kaygı düzeylerini ne şekilde etkilediğinin incelenmesi önemlidir. Bu durumda, kaygı düzeyleri üzerine etki eden faktörlerinde belirlenmesi gerekmektedir (Öz Ceviz vd, 2020:312) Bu amaçla SÜ.Silifke Taşucu MYO turizm programı öğrencilerine yönelik bir çalışma yapılmıştır. Çalışmanın birinci bölümü demografik faktörlere yönelik sorular diğer bölümlerinde covid-19 kaygısı (korkusu), gelecek kaygısı ve sektörde çalışma isteği konularına yönelik sorular sorulmuştur. Çalışmanın son kısmında ise katılımcılara daha önce covid'e yakalanma durumları, tanıdıklarından yakalanan veya ölenler olma durumlarında göre sorular sorulmuştur. Çalışmada öğrencilerin orta düzeyde covid-19 kaygısına sahip oldukları sonuçlarına ulaşılmıştır. Yapılan araştırmanın eğitimciler ile ilerleyen tarihlerde konuyla ilgili çalışma yapacak akademisyenlere yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Gelecek kaygısı, Covid 19 Korkusu Ve Sektörde Çalışma İsteği

Kaygı kavramını motivasyon eksikliği olarak ilk kez tanımlayan Freud, kaygı kavramını egonun bir unsuru, istenilmeyen duygusal durumların ve şartların hissedilmesi olarak açıklamıştır. Kaygı kelimesi; eski Yunanca'da kullanılan "anxietas" sözcüğünden türemekte, korku, merak, endişe anlamına gelmekte (Köknel, 1989: 44) aynı zamanda da olumsuz bir durumu temsil etmektedir (Kashdan & Herbert, 2001: 37)

Hizmet kalitesi, turizm sektörünün gelişmesi ve sektörde sürdürülebilirliğinin sağlanması açısından büyük önem taşır. Turizm sektöründe çalışan kalifiye personellerin sayısının artırılması, sektörde hizmetin kalitesinin artırılmasında rol oynar. Türkiye'de yapılan araştırmalarda, turizm eğitimi alan öğrencilerden bir bölümünü turizmin dezavantajlarının avantajlarından yüksek olduğunu düşündükleri sektöründe bir gelecek göremedikleri (Kozak & Kızılırmak, 2001; Aksu & Köksal, 2005; Kuşluyan & Kuşluyan, 2000;) gelecek kaygıları yaşadıkları için ise sektörde bir süre çalışıp sonrasında çalışmayı bıraktıkları (Solmaz & Erdoğan, 2013; Orhan, 2015; Tuna vd., 2017: 44) veya hiç çalışmadıkları (Konak & Özhasar, 2019:2) sonuçlarına ulaşılmıştır. Konuyla ilgili yapılan bazı çalışmalarda, "turizm programı öğrencileri"nin meslekte çalışmayı sevdiğikleri fakat imkânları olsa turizm programını tekrar seçmeye niyetli olmadıkları sonuçlarına da ulaşılmıştır. Köşker & Unur, (2017) yapmış oldukları çalışmalarında, eğitimi alan öğrencilerin turizm sektörünü tanımaya ve sektörde tecrübe kazanmaya başladıklarında sektörde çalışma isteklerinin azalmaya başladığı sonuçlarına ulaşımlardır.

2019 yılının son dönemlerinde başlayan ve dünyanın her noktasını kısa sürede etkisine alan Covid-19 dünya düzeninde değişikliklere neden olmuş, pandemi ile mücadelede tüm dünya ülkeleri zor duruma düşmüşlerdir. Covid-19 üzerine tıp alanında yapılan çalışmalar etkili olsa da kesin çözüme hala ulaşılamamıştır. Bilimin ve teknolojinin hızla geliştiği günümüzde tam olarak tedavisi bulunamayan hastalık, dünya çapında 5.016.088 kişinin ise ölümüne yol açmıştır (Öz, 2021). Bununla birlikte Covid-19 salgını sadece insanların hayatlarını tehdit etmemekte aynı zamanda da psikolojik sağlıkları için de risk oluşturmaktadır (Çırkıt, 2021). COVID-19, dünya çapında insanların sağlığını ve refahını etkileyen önemli bir faktör olduğu kadar önemli bir korku, stres ve endişe kaynağıdır (Reznik, vd., 2002: 1903).Pandemi dönemi salgın tehdidi nedeniyle sokağa çıkma yasakları, çalışma düzenlerindeki değişiklikler, eğitim-öğretimin uzaktan yapılması gibi birçok konuda yeni düzenlemeler getirilmiştir. Bu durum ise birçok sorunun ortaya çıkmasına sebep olmuştur (Arı, 2020), virüsün tüm insanlığı etkilemesiyle insanlar yaşam şartlarını isteyerek ya da istemeyerek değiştirmek zorunda kalmışlar ve yaşam zor bir duruma girmiştir. Gençler üzerinde virüsün öldürücülüğü zayıf olsa da gençlerin eğitim-öğretim süreçleri sekteye uğramıştır.

Bu dönemde mecburen uzaktan eğitim yapılmış ama istenilen verim elde edilememiştir (Aksoy & Atılgan, 2021: 41). Ayrıca covid 19 kaynaklı tehdit ile birlikte yaşanan uzaktan eğitim esnasında bazı öğrencilerin, motivasyon eksikliği, bazı zihinsel kaynaklı sağlık sorunları yaşamaları, öz-disiplin sağlamada zorluk çekme gibi birçok sorunu yaşadığı da tespit edilmiştir (Tanhan & Özok, 2020: 64).

2.2.Yöntem

Pandemi döneminin verdiği stres ve sektörün problemleri turizm sektöründe kalifiye personel sorunu ile yüksek düzeyde “iş gören devir hızı” na yol açmaktadır. Bu durumun sonucu oluşan yüksek maliyetler ise sektör açısından büyük problemler oluşturmaktadır (Seymen vd., 2017: 403). Bundan dolayı turizm eğitimi alan öğrencilerin covid 19 kaygı düzeylerinin tespit edilmesi gelecek kaygıları ve turizm sektöründe çalışma istekleri ilişkisinin araştırılması ve analiz edilmesi eğitimciler ve akademisyenler açısından önem arz etmektedir. Belirtilen nedenler ve konuyla ilgili kapsamlı yapılmış çok fazla çalışmaya ulaşılamamış olması nedeniyle çalışma önem arz etmektedir. Konuyla ilgili yapılan çalışmada MYO turizm programı öğrencilerinin covid-19 kaygı düzeylerini tespit etmek, covid 19 kaygısı ile; “*hastalığa yakalanma durumu*”, “*covid -19’a yakalanan tanındığının olması durumu*” ve “*yakınlarından covid-19 nedeniyle ölüm durumları*” arasındaki ilişkinin araştırılması ve ayrıca covid-19 kaygısı, gelecek kaygısı ve sektörde çalışma isteği ilişkisinin de araştırılması amaçlanmaktadır. Araştırmanın evrenini meslek yüksekokulları turizm programı öğrencileri, örneklemini ise S.Ü. Silifke- Taşucu MYO turizm programı öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmada anket yöntemi uygulanmıştır. Öncelikli olarak literatür taraması yapılmış daha sonra ilgili ölçekler kullanılarak bir anket formu oluşturulmuş, anketler Selçuk Üniversitesi Silifke – Taşucu MYO turizm programı öğrencilerine 2021 yılı içerisinde WhatsApp yolu ile yaptırılmıştır. Öğrencilerin bazılarında devamsızlık yapmaları nedeniyle ulaşılamamış bir kısmı da pandemi döneminin etkisi ile (sağlık sorunları yaşayan öğrenciler bulunmaktadır) anketleri yapmak istememişler, sonuçta anketler 192 öğrenci (örneklemin %87’sine ulaşılmıştır) üzerinde uygulanmıştır.

2.3.Veriler Toplama Araçları

“Covid-19 Korku Ölçeği” Ahorsu vd. (2020) tarafından geliştirilmiş ve Ladikli vd. (2020) tarafından Türkçe güvenilirlik ve geçerlilik çalışması yapılmıştır. Ölçek, Coşkun & Bedir (2021) tarafından kullanılmış ve Covid-19 Korku Ölçeğinin Cronbach's Alfa testi yapılmıştır. Korelasyon katsayısının 0,86 değerinde bulunması uyarlanan ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir. Covid-19 Korku Ölçeği” katılımcıların Covid-19 kaygısını ölçmek amacı ile 7 ifadeden oluşmaktadır. Bu ölçek; “*kesinlikle katılmıyorum*”dan, “*kesinlikle katılıyorum*”a doğru 5’li likert şeklinde derecelendirilmektedir.

Cabi & Yalçınalp (2013) öğretmen adaylarına yönelik “*gelecek kaygısı Ölçeği*”ni geliştirmiş ölçek daha sonra (Kocaman vd., 2020) tarafından turizm eğitimi alan öğrencilere yönelik uyarlanmış ve oluşturulmuştur. Kocaman & Kuybu Rol, (2020) yapmış oldukları çalışmalarında “Gelecek kaygısı ölçeğine” faktör analizi yapmış, analiz sonucunda; ilk faktör olan “*Görev merkezli kaygı*” faktörün 6 ifadeden oluştuğu ve, ikinci faktör olan “*gelecek merkezli kaygı*” faktörün 5 ifadeden oluştuğu, üçüncü faktör olan “*ekonomik merkezli kaygı*” faktörünün 3 ifadeden oluştuğu, dördüncü faktör olan “*iletişim merkezli kaygı*” faktörünün 3 ifadeden oluştuğu, beşinci faktör olan “*iş ortamı merkezli kaygı*” faktörünün 4 ifadeden oluştuğu ve açıkladığı görülmektedir.

“*Turizm sektöründe çalışma isteği*” ölçeği Kuşlivan & Kuşlivan (2000) tarafından yapılan çalışmalardan faydalanılarak Kocaman & Kuybu Rol, (2020) tarafından oluşturulmuştur. Ölçek 2 boyut altında toplanan “*mesleğe yönelik olumsuz yaklaşım*” ve “*mesleğe yönelik olumlu yaklaşım*” olarak adlandırılan iki ifadeden oluşmaktadır

Tablo 1: Ölçekler ve boyutlarına yönelik alfa değerlerine yönelik bulgular

Ölçekler ve boyutlar	Cronbach alfa
Covid 19 kaygısı	0,936
Görev merkezli kaygı	0,886
Gelecek merkezli kaygı	0,864
Ekonomik merkezli kaygı	0,878
İletişim merkezli kaygı	0,883
İş ortamı merkezli kaygı	0,917
Mesleğe yönelik olumlu yaklaşım	0,889
Mesleğe yönelik olumsuz yaklaşım	0,866

Tablo 1'e göre ölçek alt boyutlarının alfa değerleri incelendiğinde Yıldız & Uzunsakal (2018) ve Terzi, (2019: 84) ye göre alfa değeri yüksek güvenilirliktedir.

3.BULGULAR

Tablo 2: Katılımcıların demografik özelliklerine yönelik bulgular

Yaş	f	%	Cinsiyet	f	%
20 yaş ve altı	49	25,5	Erkek	86	44,8
20-24 yaş arası	122	63,5	Kadın	106	55,2
25-29 yaş arası	7	3,6	Toplam	192	100,0
30-34 yaş arası	4	2,1	Program	f	%
35 yaş ve üzeri	10	5,2	Aşçılık	140	72,9
Toplam	192	100,0	Tur. ve otel işletmeciliği	26	13,5
Medeni durumu	f	%	Turizm rehberliği	26	13,5
Evli	7	3,6	Toplam	192	100,0
Bekar	185	96,4	Sınıfınız	192	100,0
Toplam	192	100,0	Birinci sınıf	96	50,0
			İkinci sınıf	96	50,0
			Toplam	192	100,0

Tablo 2'ye göre katılımcıların büyük çoğunluğu (%63,5) 20 – 24 yaş aralığında, kadın (%55,2), bekar (%96,4)'dir. Aynı zamanda katılımcıların büyük çoğunluğu aşçılık (%72,9) programı öğrencilerinden oluşmaktadır. Katılımcıların eğitim öğretim gördükleri sınıflarına göre dağılımları ise eşit orandadır (%50).

Tablo 3: Katılımcıların covid 19 kaygı durumlarına yönelik bulgular

Covid 19 kaygısı	$\bar{X}$	SS
Covid-19'dan çok korkuyorum	3,0313	1,39898
Covid-19'u düşünmek beni rahatsız eder.	3,0677	1,45098
Covid-19'u düşündüğümde ellerim terler	2,0729	1,21289
Covid-19 yüzünden hayatımı kaybetmekten korkuyorum	3,0781	1,48611
Sosyal medyada Covid-19 ile ilgili haberleri ve hikâyeleri izlediğimde gergin veya endişeli olurum.	3,0469	1,36635
Covid-19'a yakalanmaktan endişelendiğim için uyuyamıyorum	1,9271	1,12789
Covid-19'a yakalandığımı düşündüğümde kalbim hızlanır veya çarpıntı yaşarım.	2,3750	1,35175
Ortalama	2,657	

Tablo 3'e göre soruların aritmetik ortalamalarına bakıldığı zaman "Covid-19 yüzünden hayatımı kaybetmekten korkuyorum" maddesi en yüksek ortalamaya ($\bar{x}= 3,0781$), "Covid-19'a yakalandığımı düşündüğümde kalbim hızlanır veya çarpıntı yaşarım" ($\bar{x}= 2,3750$), ve "Covid-19'u düşündüğümde ellerim terler" ($\bar{x} = 2,0729$) düşük ortalamaya sahiptir. Aynı zamanda sadece "Covid-19'a yakalanmaktan endişelendiğim için uyuyamıyorum" maddesi genel ortalamanın ($\bar{x}=2,657$) altında bir ortalamaya ($\bar{x}=1,9271$) ortalamaya sahiptir.

Tablo 4: Katılımcıların covid – 19 kaygı düzeylerine yönelik bulgular

Kaygı düzeyleri	Değerler
Çok düşük	1,00-1,79
Düşük	1,80-2,59
Orta	2,60-3,39
Yüksek	3,40-4,19
Çok yüksek	4,20-5,00

Araştırma katılımcılarının Covid-19 kaygı düzeyi ortalaması ve Covid-19 kaygı düzeyini belirlemeye yönelik kullanılan ölçekte yer alan 7 ifadenin ortalamaları Tablo 3'de gösterilmektedir. Covid-19 kaygı düzeyinin yorumlanması yapılırken; "1,00-1,79 arası çok düşük, 1,80-2,59 arası düşük, 2,60-3,39 arası orta, 3,40-4,19 arası yüksek ve 4,20-5,00 arası çok yüksek" olarak dikkate alınmıştır (Özdamar, 2003: 32). Tablo 3'ten elde edilen bulguya göre ($\bar{x}=2,657$) katılımcılar orta düzeyde covid-19 kaygısına sahiptir.

Tablo 5: Katılımcıların covid 19'a yakalanma, tanı konan ve ölen bir yakının bulunma durumu ile covid 19 kaygısına yönelik t testi sonuçlarına ait bulgular

Covid 19'a yakalandınız mı?	N	Mean	Std. D	Sd	t	p
Evet	44	2,8831	1,19613	190	1,496	0,136
Hayır	148	2,5898	1,12526			

Öğrencilerin covid 19 korkusu daha önce covidde yakalanma durumuna göre farklılaşmış olup olmadığını ortaya koymak için yapılan bağımsız örneklem için t testinde daha önce yakalananların ortalaması ($\bar{x}=2,8831$) ile daha önce yakalanmayanların ortalaması ($\bar{x}=2,5898$) arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($t_{(190)} = 1,496, p > 0,05$).

Covid 19'tanısı konan bir tanıdığınız/yakınınız oldu mu?	N	Mean	Std. D	Sd	t	p
Evet	168	2,7551	1,13385	190	3,216	0,002
Hayır	24	1,9702	,99865			

Öğrencilerin covid 19 korkusunun, covid 19 tanısı konan bir yakınının olup olmamasına göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak için yapılan bağımsız örneklem için t testinde covid 19 'a yakalanan bir tanıdığı olanların ortalaması ($\bar{x}=2,7551$) ile covid 19 'a yakalanan bir tanıdığı olmayanların ortalaması ($\bar{x}=1,9702$) arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($t_{(190)} = 3,216$, $p < 0,05$). Hesaplanan etki büyüklüğü ($d=0,052$) bu farkın orta düzeyde olduğunu ve covid geçiren yakını olanların covid korkusu üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Covid 19 nedeni ile yakınlarınızdan ölen oldu mu?	N	Mean	Std. D	Sd	t	p
Evet	78	2,9872	1,26696	190	3,247	,001
Hayır	114	2,4311	,99846			

Öğrencilerin covid 19 korkusunun, covid 19'dan ölen bir yakınının olup olmamasına göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak için yapılan bağımsız örneklem için t testinde covid 19 nedeniyle ölen bir yakını olanların ortalaması ($\bar{x}=2,9872$) ile covid 19 nedeniyle ölen bir yakını olmayanların ortalaması ($\bar{x}=2,4311$) arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($t_{(190)} = 3,247$, $p < 0,05$). Hesaplanan etki büyüklüğü ($d=0,057$) bu farkın orta düzeyde olduğunu ve covid 19 nedeniyle yakını ölenlerin covid korkusu üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Tablo 6: Ölçekler arası ilişki durumunu gösteren bulgular

		C 19	K	SÇİ
Covid 19 (C 19)	Spearman r	1,000		
	p.	,000		
Kaygı (K)	Spearman r	,339	1,000	
	p.	,000	,000	
Sektörde Çalışma İsteği (SÇİ)	Spearman r	,257	,306	1,000
	p.	,000	,000	,000

Covid 19 ile kaygı arasında orta düzeyde pozitif ($r=0,339$) ve anlamlı ($p<0,05$) bir ilişki bulunmuştur. Değişkenlerin birbirleri üzerinde açıkladıkları varyans %11,4'dir. Sektörde çalışma isteği ile covid 19 arasında zayıf düzeyde pozitif ($r=0,257$) ve anlamlı ($p<0,05$) bir ilişki bulunmuştur. Sektörde çalışma isteği Covid 19'un varyansını %6,6 oranında açıklamaktadır. Sektörde çalışma isteği ve kaygı arasında orta düzeyde pozitif ($r=0,306$) ve anlamlı ($p<0,05$) bir ilişki bulunmuştur. Sektörde çalışma isteği kaygının varyansını %9,3 oranında açıklamaktadır.

4.SONUÇ

Sebepleri ne olursa olsun olumsuz durumlar insanlar üzerinde kaygılara, artan kaygılar ise sosyal ve psikolojik birçok sorunlara yol açmaktadır. Bu durum sektöre ara eleman yetiştiren turizm programı öğrencilerini de etkileyerek öğrencilerin sektöre bakış açılarını da değiştirmektedir. Son yıllarda yaşanan Covid 19 pandemi durumu da insanlar üzerinde başta ölüm ve hastalanma kaygısı olarak bir çok kaygı oluşturmaktadır. Bu nedenle öğrencilerin kaygılarının araştırılması ve kaygılarla ilişkili durumların ortaya çıkarılması eğitimcilere ve akademisyenlere yönelik bir zorunluluktur.

Yapılan araştırmada, katılımcıların yarısının birinci sınıf, yarısının ikinci sınıf öğrencilerden oluştuğu, büyük çoğunluğunun “aşçılık programı” öğrencisi olduğu, 20-24 yaş arası, bekâr olduğu ve kadınlardan oluştuğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Tablo 3’e göre katılımcıların Covid 19 yüzünden hayatlarını kaybetmekten korkmalarına rağmen ($\bar{x}$ =3,0781), “kaygı problemlerinden olan çarpıntı yaşama” ($\bar{x}$ =2,3750), “ellerin terlemesi” ($\bar{x}$ =2,0729), “kaygıdan dolayı uyuyamama” ($\bar{x}$ =1,9271) sorunlarını çok fazla yaşamadıkları ve kaygı düzeylerinin yüksek olmadığı, turizm programı öğrencilerinin orta düzeyde bir Covid 19 kaygısına (korkusu) sahip oldukları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Çalışmada aynı zamanda katılımcılar üzerinde “daha önce Covid 19’a yakalanma durumu” ile “Covid 19 kaygısı” arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. “Covid 19’a yakalanan veya ölen bir tanıdığının olması durumu” ile “Covid 19 kaygısı” arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonuçlarına ulaşılmaktadır. Öğrencilerin yakınlarında meydana gelen Covid durumlarından etkilendikleri düşünölmektedir.

Çalışmada “Covid 19 kaygısı” ile “gelecek kaygısı” arasında orta düzeyde pozitif bir ilişki, “sektörde çalışma isteği” ve “gelecek kaygısı” arasında ise orta düzeyde pozitif bir ilişki oluğu, “sektörde çalışma isteği” ile “Covid 19 kaygısı” arasında zayıf düzeyde pozitif bir ilişki olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Sonuç olarak gelecek kaygısı ile Covid 19 ve sektörde çalışma isteği arasında orta düzeyde pozitif bir ilişki olup, Covid 19 kaygısı ve sektörde çalışma istekliği arasında pozitif ama zayıf bir ilişkinin olması pandemiye yönelik yasakların (sokağa çıkma yasağı, işletmelerin kapatılması vb.) kalkması ve insanların çalışmak zorunda olmaları yani pandemi ile yaşamayı öğrenmeye başlamalarından kaynaklandığı düşünölmektedir.

Konuyla ilgili araştırmalar çok daha fazla yapılmalı, aynı zamanda da aynı tür araştırmaların daha geniş kitlelere ve farklı üniversitelerde eğitim- öğretim gören meslek yüksekokulu öğrencilerine yönelik yapılması da tavsiye edilmektedir.

KAYNAKLAR

Ahorsu, D.K., Lin, C.Y., Imani, V., Saffari, M., Griffiths, M. D. & Pakpour, A.H. (2020). “The Fear Of COVID-19 Scale: Development And İnitial Validation”, International Journal Of Mental Health And Addiction, 1-9. <https://doi.org/10.1007/s11469-020-00270-8>. Erişim tarihi: 01.03.2022

Aksoy, C. & Atılğan, D. (2021). “COVID-19 Korkusu ve Yaşam Doyum: Özel Yetenek Giriş Sınavlarına Katılan Öğrenciler Örneklemi”, Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi 2021, 4 (1), 40-50.

Aksu, A. & Köksal, C.D. (2005). “Perceptions and Attitudes of Tourism Students in Turkey”,

International Journal of Contemporary Hospitality Management, 17(5), 436-447.

Aksu, M. & Bucak, T. (2012). “Mesleki Turizm Eğitimi”, Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi, 4(2). <http://aksarayiibd.aksaray.edu.tr/en/download/article-file/209421>. Erişim tarihi: 01.03.2022

Arı, F. A. (2020). “Adolescents' Psychological Needs And Perceived Family Atmosphere During The Covid-19 Epidemic Process. Turkish Psychological Counseling And Guidance”, Journal, 10(59), 565-579.

Aşık, N. A. (2018). “Turizm Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma”, Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 10(2), 83-98.

Baykal, D. & şahin, E. (2014). “Türkiye’de Turizm Eğitimi Veren Meslek Yüksekokullarının Ders Programlarına İlişkin Bir İçerik Analizi” . Elektronik Mesleki Gelişim Ve Araştırmalar Dergisi , 2 (3) , 19-32 . <https://dergipark.org.tr/en/pub/ejoir/issue/5378/72984>. Erişim tarihi: 01.03.2022

- Burns, P. (1993). "Sustaining Tourism Employment", *Journal of Sustainable Tourism*, 1(2): 81-96.
- Cabi, E. & Yalçınalp, S. (2013). "Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği (Mk0): Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44(44), 85-96.
- Coşkun, Ö., F., ve Bedir, A. (2021). "Özel Güvenlik Personellerinin Covid-19 Kaygı Düzeylerinin Geçmişlerine ve Demografik Özelliklerine Göre İncelenmesi", *Journal Of Academic Value Studies*, 7 (2), 46-156.
- Çırkıt, E. (2021). "Üniversite Öğrencilerinde COVID-19 Korkusunun Yordayıcısı Olarak Belirsizliğe Tahammülsüzlük", *MM-International Journal of Educational Sciences*, 5 (1), 33-42.
- Dinçer F.İ., Akova O & Kaya, F. (2013). "Meslek Yüksekokulu Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı Öğrencilerinin Kariyer Planlaması Üzerine Bir Araştırma: İstanbul Üniversitesi ve Gümüşhane Üniversitesi Örneği", 3.Uluslararası Meslek Yüksekokulu Sempozyumu, Ardahan, 42-56. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/62410>. Erişim tarihi: 01.03.2022
- Ergün, M. (1994). "Eğitim sosyolojisi", Ocak Yayınları, Ankara.
- Kashdan, T. B. & Herbert, J. D. (2001). "Social Anxiety Disorder in Childhood and Adolescence: Current Status and Future Directions", *Clinical Child and Family Psychology Review*, 4 (1), 37-61.
<https://link.springer.com/content/pdf/10.1023/A:1009576610507.pdf>. Erişim tarihi: 01.03.2022.
- Kocaman, S. & Kuybu, Rol, E., P. (2020). "Öğrencilerin Mesleki Algı ve Beklentileri ile Gelecek Kaygılarının Sektörde Çalışma İsteği Üzerine Etkisi: Antalya Yükseköğretim Turizm Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma", *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 8 (4), 3192-3217.
- Konak, S. & Özhasar, Y. (2019). "Turizm Lisans Öğrencilerinin Turizm İle İlgili Bölümleri Tercih Nedenleri", *International Journal of Contemporary Tourism Research*, 1, 1 – 11
- Kozak, M.A. & Kızılırmak, İ. (2001). "Meslek Yüksekokulu Turizm Ve Otelcilik Programları Öğrencilerinin Turizm Sektörüne Yönelik Tutumları", *İçinde Turizm işletmelerinde insan kaynakları yönetimi*, ss.205-217, Hafta Sonu Seminerleri VII Nevşehir.
- Köknel, Ö. (1989). "Kaygı Bozuklukları Genel Ve Klinik Psikiyatri". Nobel Tıp Yayınları, İstanbul.
- Köşker & Unur (2017). "A Research on Undergraduate Tourism Students Intention to Work in Tourism Industry", *Journal of Travel and Hospitality Management* 14 (2),126-141.
- Kuşluyan, S. & Kuşluyan, Z. (2000). "Perceptions And Attitudes Of Undergraduate Tourism Students Towards Working In The Tourism Industry In Turkey", *Tourism Management*, 21(3), 251-269.
- Ladikli, N., Bahadır, E., Yumuşak, F.N., Akkuzu, H., Karaman, G. & Türkkan, Z. (2020). "Kovid-19 Korkusu Ölçeği'nin Türkçe Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması", *International Journal of Social Science*, 3(2), 71-80.
- Mısırlı, İ. (2002). "Turizm Sektöründe Meslek Standartları ve Mesleki Belgelendirme Sistemi", *Anatolia Turizm Araştırma Dergisi*, 3(1), 39-55
- Orhan, A. (2015). "Türkiye'de Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm Sektörü İle İlgili Algılarının Çalışma Niyetleri Üzerindeki Etkisinin Belirlenmesi" (Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Öz Ceviz, N., Tektaş N., Basmacı G. & Tektaş, M. (2020). "Covid 19 Pandemi Sürecinde Üniversite Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerini Etkileyen Değişkenlerin Analizi", *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 3(2), 312-329.
- Özdamar, K. (2003). "Modern Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Araştırma Planlama, Toplum Ve Örnek Seçimi, Güç Analizi, Proje Hazırlama, Veri Toplama, Veri Analizi, Bilimsel Rapor Yazımı", Kaan Kitabevi. Eskişehir.

Öz, E. (2021). “Dünya Geneline Kovid-19’den Ölenlerin Sayısı 5 Milyonu Aştı”.
<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/dunya-geneline-kovid-19dan-olenlerin-sayisi-5-milyonu-asti/2408625>. Erişim tarihi: 01.03.2022.

Reznik, A., Gritsenko, V., Konstantinov, V., Khamenka, N. & Isralowitz, N. (2021). “COVID-19 Fear in Eastern Europe: Validation of the Fear of COVID-19 Scale”, *International Journal of Mental Health and Addiction*, 19, 1903–1908.
<https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s11469-020-00283-3.pdf>. Erişim tarihi: 01.03.2022.

Sarışık, M. (2007). “Turizm Sektöründe Meslek Sahibi Olmaya Yönelten Etkenler: Meslek Yüksekokulu Öğrencilerine Yönelik Bir Çalışma”, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 18 (2),143-160. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/154347>. Erişim tarihi: 01.03.2022

Seymen, O., Bolat, T., Bolat, O.& Kinter, O. (2017). “Turizm Sektöründe Çalışma Koşulları Algısı, Hizmet Verme Yatkınlığı ve Mesleki Yabancılaşma İlişkisi: Turizm Eğitim Alan Öğrenciler Açısından Bir Değerlendirme”, *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(3), 401-430.

Solmaz, S.A. & Erdoğan, Ç. (2013). “Turizm Eğitimi Alan Lisans Ve Ön Lisans Öğrencilerinin Turizm Endüstrisine Bağlılık Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma” İçinde 14. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı, Ss.557-573, 14. Ulusal Turizm Kongresi Kayseri.

Terzi, Y. (2019). “Anket, Güvenilirlik –Geçerlilik Analizi”, On dokuz Mayıs Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi İstatistik Bölümü, Samsun.
https://personel.omu.edu.tr/docs/ders_dokumanlari/1030_32625_1500.pdf (Erişim tarihi: 15.01.2022).

Tanhan, F. & Özok, H., İ. (2020). “Pandemi ve Eğitim”, Anı Yayıncılık, Ankara.

Tuna M., Akça İ., Tuna A. A., & Gürlek M. (2017). “Turizm Öğrenimi Gören Öğrencilerin Sektör Çalışma Koşullarını Algılamaları ve Sektörde Çalışmaya Yönelik Tutumları: Meslek Yüksekokulu, Yüksekokul Ve Fakülte Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma”, *Turizm Akademik Dergisi*, 4 (2), 41-60.

Üzümcü, T. P., Alyakut, Ö. & Günsel, A. (2015). “Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin, Mesleğin Geleceğine İlişkin Bakış Açılıarı”, *Balıkesir University The Journal of Social Sciences Institute* 18 (33), 179-199.

Yıldız, D. & Uzunsakal, E. (2018). “Alan Araştırmalarında Güvenilirlik Testlerinin Karşılaştırılması ve Tarımsal Veriler Üzerine Bir Uygulama”, *Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:1. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/507218>. (Erişim tarihi: 09.01.2022).